

Beslut om åtgärder avseende forskarutbildningen i molekylär biovetenskap

Bakgrund

Områdesnämnden för naturvetenskap har 2018-11-08 beslutat om granskning av forskarutbildningsämnet molekylär biovetenskap. Granskningen genomfördes under hösten 2023 och våren 2024 av en grupp bestående av Prof. Agatha de Boer (Institutionen för geologiska vetenskaper), Prof. Fahmi Himo (Institutionen för organisk kemi) och Prof. Peter Lundqvist (Institutionen för astronomi) som granskade inlämnad utbildningsrapport och övrigt underlag. Det fanns tyvärr ingen studeranderepresentant i granskningsgruppen. Granskningsgruppen inkom med en preliminär rapport den 15 februari 2024 till utbildningskansliet, och efter att institutionen och studeranderepresentanter getts möjlighet att kommentera oklarheter eller eventuella sakfel inkom den slutliga versionen av rapporten den 6 mars 2024.

Forskarutbildningsberedningen vid det naturvetenskapliga området har utsett en beredningsgrupp för att ta fram förslag till beslut av åtgärder inom forskarutbildningsämnet baserat på granskningsrapporten. Beredningsgruppen har bestått av Prof. Erik Lindahl (Institutionen för biokemi och biofysik), Prof. Andreas Barth (Institutionen för biokemi och biofysik), Universitetslektor Malin Kylander (Institutionen för geologiska vetenskaper) och Prof. Antonio Barragan (Institutionen för molekylär biovetenskap, Wenner-Grens institut). För att undvika potentiell jävsproblematik har ledamöter inte tagit huvudsakligt ansvar för att föreslå åtgärder för utbildningar vid en institution där de är verksamma. Studentkåren har via sin representant haft möjligheter att ha synpunkter under beredningen i forskarutbildningsberedningen.

Beredningsgruppens överväganden

Beredningsgruppen instämmer med granskningsgruppens kommentarer om att utbildningen till stora delar förefaller vara välstrukturerad och hålla mycket hög vetenskaplig kvalitet, med god jämställdhet bland doktoranderna. Inslag som att doktoranderna tidigt och självständigt skriver forskningsplaner bidrar både reflektion, översikt över ämnet, och upplevt ägarskap över den egna forskningen. Det är också en mycket god idé att institutionen reserverar finansiering för att doktoranderna ska kunna uppfylla examensmålen om att presentera sin forskning i internationella sammanhang oavsett den finansiella situationen för handledarna. Även den väl strukturerade rekryteringsprocessen får beröm.

Vad gäller åtgärder noterar påpekar granskningsgruppen främst problemet att en stor majoritet av doktoranderna inte blir färdiga i tid, och beredningsgruppen delar bedömningen att detta är den centrala punkten som är nödvändig att åtgärda, t.ex. med tydligare och tidigare kontrollpunkter för att säkra att doktoranderna ligger i fas både vad gäller kurs- och forskningsmoment vid halvtid. Noteringarna om att en stor del av den praktiska handledningen sker av andra seniora forskare än huvudhandledaren gäller för ett stort antal utbildningar vid Stockholms universitet, och förutom rekommendationerna om att se till att alla som deltar i handledning har adekvat utbildning är det också viktigt att se till att dessa personer får erkännande för sina insatser genom att också formellt listas som ytterligare biträdande handledare.

Jämställdhetsaspekter i utbildningen gäller inte enbart könsfördelning bland doktorander, utan i lika stor utsträckning vilka förebilder som finns bland handledare och t.ex. överväganden om genusaspekter i ämnen eller specifika frågeställningar. Dessa har dock inte berörts i granskningsrapporten, och därför är det svårt för beredningsgruppen att föreslå mer specifika rekommendationer förutom att detta bör ingå i samtliga utbildningsgranskningar.

Rekommendationer

Institutionen rekommenderas att

- Sammanställa listor över valfria kurser som det är vanligt att doktorander läser, om detta inte redan existerar
- Överväga om handledarutbildning ska erbjudas även informella handledare, och om handledare som idag är informella ska listas som ytterligare formella bihandledare
- Förtydliga riktlinjer om hur annonsering av doktorandplatser sker så att de är synliga för utländska sökande för att säkra öppna och breda utlysningar
- Införa rutiner där institutionen hjälper till att hantera begäran om byte av handledare i de fall där de inblandade parterna är överens, utan att begränsa doktorandens rätt att själv begära byte i de fall man inte är överens.

Nödvändiga åtgärder

Institutionen måste

- Vidta åtgärder för att en väsentligt större andel av studenter ska kunna genomföra sin forskarutbildning inom de 48 månaderna av formell studietid. Detta bör innefatta både en djupare analys av varför genomströmningen är så låg, vilka krav som ska ställas på omfattning av forskningsarbetet, studenters behov av ytterligare stöd/handledning och åtgärder för att säkra att utbildningen är i fas vid årliga utvärderingar och halvtidsrapportering.

Beslut

Områdesnämnden för naturvetenskap beslutar att

- uppdra åt Institutionen för molekylär biovetenskap, Wenner-Grens institut att genomföra ovanstående nödvändiga åtgärder samt lämna in en åtgärdsredovisning senast 2025-06-30 till områdeskansliet
- uppdra åt Institutionen för molekylär biovetenskap, Wenner-Grens institut att senast 2025-06-30 redogöra för vilka överväganden och eventuella förändringar av utbildningen som ovanstående rekommendationer föranlett